

Gymnasielektor Lisbet Borker

Ophold: 8. – 20. april 2014

”Det er en fest at vågne op om morgenen i Athen, at åbne døren til altanen og pludselig føle sig i den friske luft og i de varme, klare lysstrømme. Endnu ligger marmorstenhusene rundt om torvet, slumrende bag nedrullede grønne persiener, men på fortovene iler smukke, halvpåklædte piger hid og did med lange brød og friske grøntsager. Fra gaderne høres avisdrengenes råb og æslernes skrig, hvad der kun yderligere forøger morgenfreden. I en sådan time var det vel, at Sokrates og Platon fordybe sig i filosofisk samtale.”

Sådan beskriver Henrik Cavling en atheniensisk morgen i en artikel i Politiken fra midten af marts måned 1897. Han er i Athen for at rapportere om den græsk-tyrsk krig, som bryder ud d. 18. april og varer i 30 dage.

Meget har ændret sig i Athen på de 117 år, der er gået siden Cavlings malende beskrivelse, men det er fortsat en fest at vågne op i Athen, åbne sin altandør, indånde den kølige morgenluft og lade sig betage af lyset. Især er det en fest, når man bor i Herofondos 12 med udsigt til den lille, smukke kirke, Agia Ekaterini, og hver morgen vækkes af klokkeklang og præsterne, der synger om kap med fuglene.

Den moderne Grækenlands historie

Mit fokus i forbindelse med mit ophold på Det danske Institut i Athen var bl.a. den ovenfor omtalte græsk-tyrsk krig i 1897 (også kaldet ”Tredivedages-krigen”), men hurtigt måtte jeg sande, at baggrunden for denne krig med dens mange aktører (grækerne, tyrkerne og samtlige datidens europæiske stormagter) ikke lod sig forklare, uden at jeg gik tilbage til, hvordan den moderne, græske stat var opstået i forlængelse af den græske frihedskrig, som startede i 1821.

Til belysning af dette fik jeg stor hjælp af den netop udgivne roman om brødrene Christian og Theophilus Hansen og deres virke som arkitekter i bl.a. Athen fra begyndelse af 1830’erne og to årtier frem (Olaf Lindh: ”Den græske forbindelse” (Bogværket, 2013)). Romanen, som jeg selv havde nået at købe i sidste øjeblik før min afrejse fra København, er halvdokumentarisk og giver et spændende indblik i arbejdet med at forvandle Athen fra en landsby til en hovedstad og med at opbygge en græsk national identitet.

Via Det Nordiske Bibliotek fik jeg på mere traditionel vis udbygget min viden om nyere græsk historie ved at læse tre engelske historikers beskrivelse af perioden 1830 – 1900 (værker af Richard Clogg, C. W. Crawley og Edward S. Forster).

Besøg på Historisk Nationalmuseum, som er beliggende på Stadiou og i øvrigt var sæde for Athens parlament 1871-1935, på Athens Bymuseum, hvor kong Otto og dronning Amalia boede i årene 1836-42, samt på Benáki-museets afdeling med minder fra den græske uafhængighed fjede yderligere viden til mit emne og satte også billeder på i form af malerier og tegninger af en del af de omtalte begivenheder.

Desværre nåede jeg ikke et planlagt besøg på Militærmuseet, da det var lukket i forbindelse med påsken.

Den græsk-tyrkiske krig 1897 og eftersporingen af oberst Vassos

Mens der på de forskellige museer var en del malerier og illustrationer med forbindelse til diverse nationale begivenheder og militære sammenstød i perioden 1820 – 1920, var der påfaldende få billeder fra lige netop Tredivedages-krigen i 1897. Det er lige før, at man kan få mistanke om en kollektiv, national fortrængning af denne krig - det forsmædelige nederlag, hvor grækerne blev løbet totalt over ende af de tyrkiske/osmanniske styrker, en slags græsk udgave af vores danske 'Slaget ved Dybbøl 1864'.

To mindre billeder på Historisk Nationalmuseum viste dels en enkelt krigsscene, dels transport af sårede, og et tredje lille billede viste hejsningen af det græske flag på Kreta i 1897. På Benáki-museet fandtes ingen billeder fra krigen, kun et græsk flag fra Kreta med inskriptionen "UNION ELLER DØD".

Oberst Vassos, som spillede en afgørende rolle i krigen, så jeg ingen spor af på de tre omtalte museer, men den sidste dag af mit ophold dukkede der dog et billede op af ham, hvor jeg mindst havde ventet det: på det nye Akropolis Museum. I en smuk fotobog om Grækenland gennem tiderne sad han pludselig dér, Oberst Timoleon Vassos, og kiggede direkte på fotografen/beskueren. Det var et foto fra underskrivelsen af fredstraktaten mellem Grækenland og Tyrkiet i Volos i maj 1898.

Tak for opholdet

Mange tak til Det Danske Institut i Athen for tildeling af ophold og stipendium. Instituttets smukke ejendom og dennes unikke placering i hjertet af Athen har daglig været til stor glæde og inspiration. Også en varm tak til instituttets søde og hjælpsomme medarbejdere og til de ansatte på Det Nordiske Bibliotek – og ikke mindst tak til mine inspirerende medbeboere (også dem i Parthenonos-gaden).

Lisbet Borker
April 2014